

УДК 781.1

МУЗИЧНИЙ ТВІР ЯК ФІЗИЧНА ТА ДУХОВНА ЕНЕРГІЯ РУХУ В ЧАСІ. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Олійник Ярослава Володимирівна

к.м.о., викладач

Житомирський державний
університет ім. І. Франка, Україна
м. Житомир, Україна

Анотація. У статті здійснена спроба представити музику, музичний твір як фізичну та духовну енергію руху та пояснити феномен вічного життя музики як енергії в часі. Виведено поняття ритмо - енергія музичного твору. Досліджено літературознавчі джерела про звук і його властивості. Досліджено що таке рух енергії в музичному творі і його вплив на психоемоційний стан людини. Наведено практичні приклади. В статті використано метод аналізу, синтезу функціоналізації, методичний, теоретичний, ретроспективний, пояснення.

Ключові слова. енергія, музична енергія, динаміка, звук, музичний твір, соната, цикл, психоемоційний стан, музикотерапія.

Енергія є фізична величина, загальна кількісна міра руху і взаємодії всіх видів матерії. Енергія не виникає з нічого і нікуди не зникає, вона може тільки переходити з одного стану в інший. Оскільки все у світі має свою енергію руху, тож і музика є звуком в часі, а значить енергією руху музичного звуку в часовому просторі. Звук музичний — основоположний елемент музичного мистецтва, основними властивостями якого є висота, тембр, гучність, тривалість, динаміку.

Людський слух здатний сприймати різницю у висоті від 16 до 20 тисяч коливань в секунду. Порушення верхнього порогу, здатне викликати серйозні зрушення в людському організмі. Отже звук являється більш сильним

сенсорним подразником для людини, ніж світло чи колір а відтак має велику силу впливу на психоемоційний стан людини. Здатен її змінювати.[1]

Кожен музичний твір має свій специфічний абрис руху енергії – музичної тканини в дії, яка передається через виконання та під-час вивчення твору. Можна стверджувати, що сукупність понять, що входять у основоположний елемент музичного мистецтва – ритму, звуку музичного та музичного мовлення і є енергією руху - ритмоенергією музичного твору. Феномен такої енергії полягає також в тому, що це ще й взаємодія енергій в часі: творча енергія-ідея композитора, створена в минулому, оживає при виконанні твору інтерпретатором – співаком, інструменталістом. Так відбувається з кожним новим виконанням музичного твору. Теперішнє стає трансформацією минулого в часовому енергетичному просторі. Символи нотної грамоти, це певне кодування, «консервування» ритмо-енергії музичного твору. Ця ж часово трансформована ритмо-енергія проходить подальше перетворення вже як емоція від почутого і побаченого, що осідає в психіці слухача (і виконавця також) і змінює його настрій. Отже, ритмоенергія музичного твору це особливий вид фізичної енергії руху в часі, що впливає на психоемоційний стан людини, здатна його змінювати. Відбувається мінливий, безкінечний, вічний рух музики в часі. Саме тому музика, певні ритмо-енергії можуть використовуватися як сугестія, навіювання в сеансах психотерапії, і загалом лікувати психоемоційний стан людини. Зміцнювати психічне здоров'я навіть на ранніх етапах її життя. Музика твору, його ритмо-енергія має найсильніший емоційний вплив на дитину. Регулює її фізіологічні процеси в організмі, покращує мовленнєву та рухову активність, збуджує чуттєвість. У дорослої людини ритмо-енергія резонує на фізіологічному рівні з серцебиттям а також з почуттями, особистим, духовним - глибинним “Я” таким чином людина відчуває розуміння своїх емоцій, почуттів, адже щось доторкнулося до її світу емоцій, інша енергія прорезонувала з нею. Відбулася специфічна комунікація, енергетична, чуттєва, емоційна.

В класичній академічній музиці є твори які мають мінливу

ритмо - енергію через художньо-образний задум композитора, а отже і рух цілої композиції є мінливий, а є твори як-от наприклад у Л. В. Бетовена, які відображають один потік звукової енергії і він може не тільки надавати структурної завершеності, зв'язності музичних тем (фраз, мотивів) твору а навіть об'єднувати цикл сонати. Сприймається це виконавцями і слухачем як “вдихнути” на початку композиції та “видихнути” аж вкінці з останнім акордом. Ритмо-енергія музичних творів здатна розслабити або ж навпаки збудити психічний стан людини. Для прикладу в статті досліджено ритмоенергію сонати Бетовена Л. В. 21 (1 част.) повторювані остінатні акордові послідовності створюють відчуття безперервного руху вперед – з нижнього регістру фортепіано в верхній, зупинка, відпочинок – акордова тема побічної партії і знову початковий рух нестримного потоку енергії . Тобто ця частина сонати побудована на підйомах та спадах ритмоенергії музичного тексту. 2 частина - енергія спокою, роздумів, застиглоті, “пітьми” думок. 3 частина- повернення до світла, життєдайна енергія руху. В цілому ритмоенергія цього фортепіанного циклу є збудженням, спонуканням до дії, настроєм піднесення, позитиву.

Взагалі, класична музика, її енергія є складним комплексом поєднань у сприйнятті, який захоплює думки, почуття, тіло людини і впливає на неї, змінюючи психоемоційний стан. Класична музика розглядається як змістовне мистецтво, що має також велику силу естетичного впливу на людей. [2] А оскільки енергія музики, вібрація звукових хвиль, ритми, гучність впливають і змінюють емоційну сферу людини, важливим є використання музики в сеансах психотерапії – музикотерапії і також, що є найбільш значиме - задля збереження емоційно-здорового суспільства. Особлива необхідність музичної ритмо енергії у вихованні дітей. Музичні заняття в садочках, школі все це формує психічно здорову націю. Музикознавець Христофор Рюгер рахує придатною для психотерапії тільки класичну музику і категорично відхиляє сучасну поп- і рок - музику. Причому найкращий ефект виявлено тільки при дії програм, створених на основі милозвучних класичних і народних мелодій, а також як

засіб полегшення страждань, реабілітації після перенесених захворювань..[2]

Музична терапія широко використовується з метою надання соціально-психологічної допомоги та підтримки тим, хто відчуває самотність, невпевненість в собі, закомплексованість, як профілактика ряду соматичних порушень.

До музичної класики відносять не лише твори великих композиторів, а й кращі зразки народної музичної творчості. Прикладом чудодійної дії на психіку людини є народна колискова пісня. [3] Енергія спокою, навіювання стану умиротворення, відчуття захисту материнського тепла як в дитинстві, є так завдяки специфічності ритмоенергії мелодії цієї пісні з низхідним рухом, повторюваності мелодичних мотивів, тихій помірній динаміці, низькому регістру та позитивному поетичному тексту. Матір є енергією любові, надії, захищеності і тому такий вид навіювання, навіть введення в гіпнотичний стан через колискову пісню, цілком доцільно використати в сеансах музико-терапії, гіпнотерапії як засобу подолання тривожних станів, апатії у людини, як засіб регулювання емоційного стану. Для зниження нервової напруги і досягнення душевного катарсису.

Музичний твір має складну будову – починаючи від ідейного задуму композитора до втілення його у реальне буття виконавцем. Темпоритм твору, динаміка, звук- усе це є енергією руху музичного твору. Музичний твір є фізичною та духовною енергією руху, феноменом вічного життя музики як енергії в часі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю [Текст] : навч. посіб. / С.В. Шип. - К. : Заповіт, 1998. - 368 с. - ISBN 966-7272-21-4 : Б. ц.
2. Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11655/>
3. Сивачук Н. Виховний потенціал українських народних колискових пісень. Початкова школа. К. 2006. – №1. – С. 51– 55.